

KRÓNIKA

A HÁBORÚ ALAKVÁLTOZÁSAI

Nemzetközi tudományos ülés Gideon Ernst von Loudon báró,
tábornagy elhunytának 200. évfordulója alkalmából,
Bécs, 1990. június 7.

Az Osztrák Köztársaság Szövetségi Honvédelmi Minisztériuma keretében működő *Hadtörténelmi Szolgálat*, valamint a bécsi székhelyű *Politikai-Stratégiai Tudományok Társasága* 1990. június 7-én a történelmi léggörű Schwarzenberg-palota márványtermében 6 országból érkezett 183 résztvevővel nagy érdeklődéssel kísért tudományos ülést rendezett. Alkalmat a történészek és hadtudósok eszmecserejére ezúttal a Habsburg-birodalom egyik legnevesebb hadvezérének, a livóniai születésű és Morvaországban elhunyt Gideon Ernst von Loudon bárónak (Tootzen/Ewst, 1717. február 17 — Neu-Titschein, 1790. július 14.) közelgő kerek elhalálózási évfordulója nyújtott. A témát valójában a középkortól a jelenkorig ívelően a háború megjelenési formái jelentették, mégpedig a mának szóló történelmi tanulságok hangsúlyos kiemelésével.

Ebben a szellemben szólt a résztvevőket — köztük a Loudon-család megjelent tagjait — üdvözlő és az ülést megnyitó *Karl Schwarzenberg* herceg, a Politikai-Stratégiai Tudományok Társasága elnöke és a helyszínt jelentő palota tulajdonosa, vagyis kétszeresen is házigazda. Már bevezetőben utalt a jelenlegi alapvető európai társadalmi-politikai változásokra, amelyek közepette rendkívül fontos a jelenségek helyes fogalmi megközelítése, ehhez pedig nélkülözhetetlen a történelmi gyökerekhez való visszanyúlás. Ha ez általában igaz, folytatta, még igazabb ez a tekintetben, hogy a fegyveres konfliktusok veszélyének növekedésével fokozottabban merül fel az igény a korábbi fegyveres összecsapások tanulmányozására vonatkozóan. Mivel az előadó elemzése szerint bármilyen bekövetkezhető újabb fegyveres küzdelem csakis helyi jellegű, térben és időben korlátozott kiterjedésű lehet Európában, fontosnak vélte, hogy az ülés tematikájában jelentős teret kapott a kisháború

kérdéskörének vizsgálata a különböző korszakokban.

Szinte e gondolatsort folytatta a külföldi szolgálati útja miatt távolmaradni kényszerült Dr. Robert Lichal udvari tanácsos, osztrák szövetségi honvédelmi miniszter személyes képviselőjeként megjelent *Othmar Tauschitz* hadseregtábornok, az Osztrák Szövetségi Hadsereg főszemlélője. Miután a legmagasabb beosztású és rangidős osztrák tábornok közvetítette a tudományos ülésnek a honvédelmi miniszter személyes üdvözlését, jelen korunk átmeneti jellegét hangsúlyozta. Ezután arról szólt, hogy Loudon tábornagy ugyancsak két korszak határán élt és tevékenykedett, ezért is olyannyira aktuális teljesítményének hangsúlyozása. A Loudon-kori átmenetet a hadseregének jellegének megváltozásával világította meg az előadó és azt az állandó zsoldoshadseregtől az általános hadkötelezettségen alapuló nemzeti hadsereghez vezető köztes állapotként jellemezte. A jelen helyzetet viszont éppen ellentétes folyamatként mutatta be, most ugyanis a nemzeti haderők jelentős csökkentésével az a folyamat indult meg, amely az átmenetet jelenti az összeurópai kollektív védekezés megteremtésének irányában. Ezután Tauschitz hadseregtábornok osztrák részről való előzetes hozzájárulásként emelte ki azokat a ténykedéseket, amelyeket osztrák katonák ENSZ-megbízatással az országhatárokon kívüli területeken békefenntartó és emberjogi jelleggel végeztek és végeznek. Befejezésül visszakanyarodott korunk átmenetiségének gondolatához. Hangsúlyozta, hogy a jelenlegi „rendnélkülség” jobb Európában, mint volt a korábbi „rend”, egyetemleges célkitűzés azonban csakis egy — a valódi rend szellemében megvalósítandó — újabb rendezés lehet. E folyamat lezárultáig viszont a fegyveres szolgálatot teljesítőknek készenlétben kell még állniuk kötelességük teljesítésére.

A napirenden szereplő témába való tudományos bevezetést *Dr. Johann Christoph Allmayer-Beck* báró, udvari tanácsos, az Osztrák Hadsereg-történelmi Múzeum nyugalmazott igazgatója vállalta. Bevezetőben felidézte Loudon tábornagy személyiségét, aki 1789-ben Belgrád visszafoglalásával egyaránt beírta nevét a történelembe és az irodalomba. A szinte hihetetlen népszerűség példáinak bemutatása után azt emelte ki, hogy Loudon tábornagy egész életében a cselekvés embere volt, aki különböző hadszíntereken előbb orosz, majd 1744-től Habsburg-szolgálatban hadakozott. Bár nem volt elméleti szakember, folytatta az előadó, életművével új típusú hadvezérként a felvilágosult XVIII. században újat alkotott, akinek vezérlő elveit halálát követően összefoglalta a hadelmélet. Ezzel kapcsolatosan kiemelendő, hogy a külső körülmények hatására kényszerült arra, hogy elálljon a döntő összecsapás elméletétől és hogy a manőverezés stratégiáját állandó kockáztatás közepette valósítsa meg. Ezzel kapcsolatosan az előadó Loudon korát egybevetette jelen korunkkal és mindkettőt úgy jellemezte, hogy abban a totális háború nem lehet a politika folytatása, de a politika érvényesítésére alkalmazhatóak erőszakos eszközök, érvényesíthető a fegyveres erő kényszerítő ténykedése. Befejezésül a két korszak közötti időszak folyamatait vázolta fel, miként hatottak a felvilágosodás kori eszmék és az ipari forradalom következményei a nemzeti államok veszélyeztetése, a nemzetközi érdekszférák kialakulása és ezzel az állandó konfliktuslehetőség irányába, amely akár abszolút háborúhoz is elvezethetett, amikor a szemben álló államcsoportok teljes népfegyverzéssel vonultak egymás ellen. A politikailag kiszámíthatatlan háborús kockázat veszélye csupán a második világháborút követően, tömegpusztító eszközök tömeges felhalmozásával múlt el. Az elrettentés, helyettesállítás, korlátozott csapás és más elnevezésű stratégiai elvek érvényesítését tapasztalva, zárta fejtegetését Allmayer-Beck, napjaink fő kérdése, hogy a további fejlődés a háború politikai eszközként való eltűnéséhez vezet-e, vagy csupán újabb alakváltozáson fog átmenni.

A történelmi előadások sorát *Dr. Leopold Auer* címzetes egyetemi tanár, az

Osztrák Házi, Udvari és Állami Levéltár tudományos osztályvezetője nyitotta meg „A háború alakváltozásai a középkori Nyugat-Európában” címmel. A tárgyalt kérdéskör rövid historiográfiái áttekintését követően azt hangsúlyozta, hogy a középkorban a közösség megvédésére való törekvés jelentette a háborúhoz való jogot. Ez magában foglalta az uralkodói kötelességek elmulasztása vagy megsértése esetében a feudális uralkodó osztályok uralkodó elleni felkelésének a lehetőségét is. Az ilyen háború mégis sokszor, a dolog természetéből fakadóan, vitatott volt. Ugyanígy vitatott volt kezdetben a két keresztény uralkodó közti fegyveres összecsapás is, ezt ugyanis testvérháborúként fogták fel. Ezt követően az előadó a hadilét-számmal kapcsolatosan kiemelte, hogy inkább kisháborúról volt szó, demonstrációról, az erőfölény megkísérelt nyilvánításáról. A lovagháború előtérbe kerülésével még tovább csökkent a hadbavonultak köre és száma. Ezzel együtt előtérbe került a háború etikai megközelítése, más megítélés alá esett a keresztény és a nem keresztény hatalom elleni küzdelem. Az eltérő megítélést leginkább a hadifoglyokkal való bánásmód tanúsította. A XII. századdal bekövetkező új fejlődési tendenciákra, a zsoldosok felfogadására és a városi milíciák szervezésére áttérve, Auer azt emelte ki, hogy ezáltal csökkent a feudális jelleg az európai haderőkben. Ezzel együtt más formát öltött a lovagnak lovag elleni, illetve a lovagnak alacsonyabb származású elleni harca. Ugyanakkor fokozatosan szűnni kezdtek a háborúk, csaták addigi korlátai. Míg ugyanis a meghatározó nehézlóvasági túlsúly tömegben, térben és időben egyaránt szerény mozgást tett lehetővé, a könnyebb fegyverzetűek hadbaküldésével ez az akadály elhárult. Így kerülhetett sor ellenséges várak, városok körülzárására is, ez pedig magával hozta a haditechnika ugrásszerű fejlődését. Az előadó befejezésül az egységesnek felfogott nyugat-európai fejlődésen belül mégis megnyilatkozó sajátos északi, atlanti, ibériai és középső területekbeli tendenciákat villantotta fel.

Következő előadóként *Dr. Johannes Kunisch*, a Kölni Egyetem Közép- és Újkortörténelmi Tanszékének vezetője tartotta meg „Loudon és a kisháború” című előadását. Már bevezetőben azt emelte ki, hogy a neves hadvezér nem

hagyott hátra emlékiratokat vagy más írásokat, sohasem vetette papírra a háborúval, annak valamely vetületével, esetleg valamelyik fegyvernemmel kapcsolatos nézeteit, viszont végigharcolta életét, tetteit az utókor is jól ismeri. Ez teszi mégis lehetővé hadelveinek felismerését. Ezek formálódását harci tapasztalatai segítették. Fiatal tiszt kora óta Loudont a gyors helyzetfelismerés és döntéshozatal jellemezte, így vált igazi elemévé a hadvezérlés is gyakorlati hadviselés: a kikülönített kötelékekkel az előretolt erők elleni harc, mint a kisháború sajátos formája. Mivel a Trenck-pandurkötelékben szolgált évekig, módja nyílt megismerni az irregularitás előnyeit is, ezért szívesen alkalmazott kikülönített kötelékként később is szabadcsapatokat. A továbbiakban az előadó a kisháború meghatározásával foglalkozott. Ezt az állandó hadseregek és a kabinetháborúk korában a következőképpen írta körül: A szabályzatokkal megkötött minden mozgás, táborozás, harcérintkezés állandó védelmet igényelt, ehhez főleg könnyűcsapatokra volt szükség, amelyek egyúttal kikülönítve képesek voltak a döntő csatát kerülő manőverezést is biztosítani. A bőséges harci tapasztalat elvezetett az instrukciós irodalom műfajának megszületéséhez, folytatta Kunisch, ugyanis az egyes portyázók írsaikban ajánlásokat tettek, miként kell végrehajtani a legkülönbözőbb kisháborús fegyvertényeket. Ugyanakkor Nicolai és Valentini kísérlete ellenére a kisháborút egész sajátos stratégiájában még nem sikerült megragadni, erre csak Clausewitz vált képessé. Ugyancsak továbbí feltűnő jelenség, hogy a császári-királyi haderővel közvetlen, vagy közvetett kapcsolatban állók alig voltak a kisháborús művek szerzői közt. Ennek magyarázatát az előadó abban vélte, hogy talán nem is volt igény erre, anélkül is kiigazodtak a kisháború művelői a feladatokban. Ennek bizonyítására részletesen felidézte Loudon pályafutását a császári-királyi haderőben. Eközben jelentősen hangsúlyozta a horvátok, mint katonai határvidékbeli harcosok egyre növekvő szerepét a kisháborús sikerek kivívásában.

Ezt követően *Dr. Christopher J. Duffy*, a Sandhursti Királyi Katonai Akadémia főtanára adta elő „Az 1755—1763 közti világháború dinamikája” című referátumát. Már e címmel is, mi-

ként bevezetőjében bővebben, arra utalt, hogy a hétéves vagy harmadik szilézai háborút nem szabad csupán európai és főleg nem egyedül a porosz—osztrák ellentétet kiemelő szempontból vizsgálni. Ez a fegyveres konfliktus Észak-Amerikában robbant ki, világméretűvé vált, és bizonyos értelemben a XVIII. század világháborújaként fogható fel. Ennek bizonyítására az előadó bemutatta az egyes Európán kívüli hadszíntereket és az azokon megvalósuló, elsődlegesen a konfrontáló francia és angol gyarmatosító törekvésekből fakadó fegyveres összecsapásokat. Hangsúlyozta, hogy az európai újrendezést ennek alárendelve tekintették a kortársak. E fejlemények indokolták, hogy soha addig nem látott hadseregfejlesztés következett be mindkét szemben álló koalíciónál. Mindkét fél fölény elérésére törekedett a hadfelszerelés, a harcászat és a hadiszellem területén egyaránt. Végül is a francia koalíció emberanyagban, az angol koalíció pedig anyagi erőiben rendelkezett fölényvel. Utóbbinál ehhez jobb erőösszpontosítás is társult, mivel aktívabb volt a háborús felkészülés és a korábbi háborúkból levont tanulságok hasznosítása.

A délelőtti ülést az elnöklő *Dr. Erich Reiter* kormánytanácsos, az Osztrák Honvédelmi Minisztérium Elnöki és Jogi Osztályának főnöke rövid összefoglalóval zárta le.

Ebéd után a tudományos rendezvény *Otto Heller* nyugállományú hadseregtábornok, a Politikai-Stratégiai Tudományok Társasága alelnöke elnökletével folytatta munkáját.

„Nagy háború és kis béke közt: gyarmati háborúk” címmel, ezúttal elsőként, *Dr. Erwin A. Schmidl*, a Hadtörténelmi Szolgálatához beosztott tudományos kutató a múlt századi háborúkkal kapcsolatosan először tipologizált. Megkülönböztette az európai hatalomnak tengerentúli állam elleni és két európai hatalomnak a tengeren túl egymás ellen egy terület birtoklásáért vívott háborúját. Mindkettő vonatkozásában azt emelte ki, hogy ezek mennyire elkerültek az európai hadelmélet figyelmét, holott a tengerentúli események befolyással voltak Európára is. További érdekes jelenséggé az európai háborúkat, amelyeket nem vívtak végig a legyőzött teljes szétveréséig, mint a tengerentúliakat, tekintették nagyháború-

nak, a távoli földrészekéit pedig csupán kisháborúnak. Ezután részletezte az előadó a gyarmati hadviselés jellemzőit, majd rátért arra, milyen tapasztalatokkal tértek vissza az európai harcok, mit hasznosítottak ezekből a következő európai összecsapásokban. Befejezésül a gyarmatokon szervezett hadseregek kialakulását, fejlődését vizsgálta.

Dr. Gustav Däniker hadosztálytábornok, a Zürichi Szövetségi Műszaki Főiskola tanára „Totális háború” című előadása először fogalmi meghatározást adott: totális háború alatt a minden adott eszközzel vívott háború értendő, nem kell szükségszerűen termonukleáris háborúnak lennie. Ilyen háború a jövőben is bekövetkezhet, mivel természetes jelenség a nemzeti függetlenségre és önállóságra törekvés, amely a politikai és katonai cél egybesérével totális háborúvá válhat. Vagyis a totális háború nemcsak a két világhatalom közt következhet be, hanem két más hatalom közt is. Ilyen háborús veszély elhárításához szükséges annak tudatosítása, hogy a totális háború totális vereséggel érhet véget. Ezt követően az előadó a semlegesek és el nem kötelezettek szempontjából közelítette meg a totális háború kérdését. Az ő esetükben a totális honvédelmi felkészülés olyan nemzetvédelem elérését jelentheti, amikor egy potenciális támadónak már nem éri meg az agresszió. Befejezésül *Däniker* a népeségrobbanásban, környezetszennyezésben, járványokban, természeti csapásokban is totális fenyegetettséget látva, ezekkel kapcsolatosan is totális felkészülést szorgalmazott valamennyi állam részéről, ezzel egyúttal elháríthatónak vélve azt a veszélyt is, hogy egy regionális konfliktus világméretűvé váljon.

Befejezésül *Dr. Manfred Rauchensteiner* kormánytanácsos, egyetemi docens, a Hadtörténelmi Szolgálat vezetője tartotta meg „A háború küszöbén: a Low Intensity Conflict történelmi távlatai” című előadását. A jelenkortörténet egyik legfontosabb hadelméleti kérdését az előadó *Herbert Kann*-nak *Clausewitz* parafázisaként az abszolút háborúról írt művének és *Henry Kissinger*nek a háborús eszkaláció 44 fokozatáról kifejtett elméletének ismertetésével vezette be. Ezután tért rá a megközelítő kísérletként felfogott elmélet

megszületésére, miszerint minden hagyományos erő bevetésével korlátozott keretek között vivandó háború indítható a kevésbé fejlett területeken. E legújabb kisháborús elmélet azonban azonnal felvetette a terrorakciók és az ezáltal kiváltható népi háború kérdését. Miközben ez ugyanúgy, mint a forradalom—restauráció—reakció kérdésköre megválaszolatlan maradt, bekövetkezett a kommunizmus világméretű visszaszorulása és a szemben álló rendszer ennek megfelelő térnyerése. Ilyen körülmények közt változott az amerikai ellenségkép, ellenség immár az, aki nem ismeri el az amerikai érdekeket. Ez a hozzáállás *Rauchensteiner* elemzése szerint azt jelenti, hogy jelenleg a viszonylagos békétől a hagyományos háború vivásáig, terroristaellenes állami fellépéstől államközi fegyveres konfliktusig minden lehetőség adott, mert az Egyesült Államok, a világszempont szerepet felvállalva, készen áll, hogy ott teremjen és rendet teremtsen, ahol fenyegetővé válik szempontjából a fejlődés.

Az elhangzott előadásokat élénk vita követte. A felszólalók aktuális megközelítéssel szóltak a történelmi kérdésekről is. Elsősorban a semlegesség lehetőségéről és potenciális háborús konfliktushelyzetekről hangzottak el kiegészítések. Ezen szemben *Zachar József* alezredes, a történelemtudományok kandidátusa, az Osztrák Hadilevéltár mellett működő Állandó Magyar Levéltári Kirendeltség vezetője *Johannes Kunisch* előadásához fűzött két történelmi kiegészítést. Egyrészt arra hívta fel a figyelmet, hogy a kisháborús irodalommal kapcsolatosan árnyaltabb megfogalmazás lenne szükséges. Igaz ugyan, hogy *Fáber Krisztián Farkas* 1759-ben Kassán megjelentetett „Hadi embernek oktatása” című művében is felvetette a szükséges szakmai írások hiányát. Utalt viszont arra, hogy a szükséges ismereteket átvehették kiképzőiktől, idősebb tisztársaiktól. A császári-királyi szolgálatból idegenbe került *Jeney Lajos Mihály* ugyancsak 1759-ben Hágában megjelentetett „Le partisan” című összefoglaló műve pedig éppen e gazdag tapasztalatanyag igazi tárháza. További megjegyzésében utalt arra, hogy nem annyira a katonai határőrvidékbeli horvátok, hanem sokkal inkább a magyar huszárok voltak a kisháború igazi meseteri, akik éppen a tárgyalt korszak-

ban nyertek jelentős teret szinte valamennyi európai haderőben.

A tudományos ülés eredményeit zárószavában *Manfried Rauchensteiner* foglalta össze. Kiemelte a hagyományápolás jelentőségét, amikor egy neves történelmi személyiség jeles évfordulójához kötve cserélnek eszmét hadtörténészek, hadtudósok. Ugyancsak fontosnak vélte hangsúlyozni, hogy történel-

mi megközelítéssel végülis a jelen aktuális kérdéseiről is szó volt, mégpedig a jövőbe mutató módon.

A tudományos üléshez csatlakozóan este a Mária Terézia téren a neves emlékművön katonai tiszteletadással számos érdeklődő jelenlétében a résztvevők megkoszorúzták Loudon tábornagy szobrát. A nap eseményeit aktuális térzene zárta le.

TARTALOM

	ANDRÁSSY GYULA GRÓF HALÁLÁNAK 100. ÉVFORDULÓJÁRA	
HERMANN RÓBERT	„A szép akasztott”. Andrássy Gyula 1848—1849- es szerepéről — — — — —	3
BENCZE LÁSZLÓ	Andrássy Gyula gróf és a magyar biztonság, 1860—1867 — — — — —	56
	KÖZLEMÉNYEK	
MARIAN GLOSEK	Heraldikai ábrákkal díszített kardok magyar gyűjteményekben — — — — —	86
HUSZÁR JÁNOS	A magyar katonai ejtőernyőzés kezdetei, 1938— 1939 — — — — —	97
	MŰHELY	
PERJÉS GÉZA	„Karddal és tollal szolgálta a hazát.” Gyakorlat, elmélet, katonai etika és hazafias érzés Zrínyi- nél — — — — —	121
	FORRÁSKÖZLEMÉNYEK	
KUN JÓZSEF	A német hadvezetés magyarországi politikájához, 1941 június—július — — — — —	129
TILKOVSKY LÓRÁNT	Irányelvek a nemzetiségi kérdés kezeléséhez a ma- gyar hadseregben, 1941—1944 — — — — —	151
	SZEMLE	
* * *	Medieval Frontier Societies (<i>Veszprémy László</i>)	171
* * *	Geschichte der k. u. k. Wehrmacht (<i>Zachar József</i>) — — — — —	173
JÓZSA GYÖRGY GÁBOR	Ferenc József zászlai alatt (<i>Bencze László</i>) — —	175
	KRÓNIKA	
* * *	A háború alakváltozásai. Nemzetközi tudomá- nyos ülés Gideon Ernst von Loudon báró, tábor- nagy elhunytának 200. évfordulója alkalmából. Bécs, 1990. június 7. (<i>Zachar József</i>) — — —	178

CONTENTS

FOR THE CENTENNARY OF THE DEATH OF COUNT GYULA ANDRÁSSY	
RÓBERT HERMANN	„Le beau pendu”. On the role of Gyula Andrassy in 1848—1849 — — — — — — — — — — 3
LÁSZLÓ BENCZE	Count Gyula Andrassy and the security of Hun- gary, 1860—1867 — — — — — — — — — — 56
PUBLICATIONS	
MARIAN GLOSEK	Swords with heraldic ornaments in Hungarian collections — — — — — — — — — — 86
JÁNOS HUSZÁR	The beginnings of the Hungarian military pa- rachutism, 1938—1939 — — — — — — — — — — 97
WORKSHOP	
GÉZA PERJÉS	„He served his fatherland with sword and pen”. Practice, theory, military ethics and patriotism in Zrínyi's life — — — — — — — — — — 121
HISTORICAL SOURCES	
JÓZSEF KUN	To the policy of the German High Command in Hungary, June—July 1941 — — — — — — — — — — 129
LORÁNT TILKOVSKY	Directives to the handling of the nationality problem in the Hungarian army, 1941—1944 — — — — — — — — — — 151
REVIEW	
* * *	Medieval Frontier Societies (<i>László Veszprémy</i>) 171
* * *	Geschichte der k. u. k. Wehrmacht (<i>József Zachar</i>) 173
GYÖRGY GÁBOR JÓZSA	Under the flags of Francis Joseph I (<i>László Ben- cze</i>) — — — — — — — — — — 175
CHRONIC	
* * *	Metamorphoses of War. International Session Commemorating the 200th Anniversary of the Death of Field Marshal Baron Gideon Ernst von Loudon. Wien, 7th of June 1990 (<i>József Zachar</i>) 178

TABLE DES MATIÈRES

AU CENTENAIRE DE LA MORT DU COMTE GYULA ANDRÁSSY	
RÓBERT HERMANN	„Le beau pendu”. Le rôle de Gyula Andrassy en 1848—1849 — — — — — — — — — — 3
LÁSZLÓ BENCZE	Le comte Gyula Andrassy et la sécurité de Hongrie 1860—1867 — — — — — — — — — — 56
COMMUNICATIONS	
MARIAN GLOSEK	Épées, agrémentées de figure héraldiques dans des collections hongroises — — — — — — — — — — 86
JÁNOS HUSZÁR	Les débuts du parachutisme militaire hongrois 1938—1939 — — — — — — — — — — 97
ATELIER	
GÉZA PERJÉS	„Il servait son pays avec son épée et avec sa plume”. Pratique, théorie, éthique militaire et patriotisme chez Zrínyi — — — — — — — — — — 121
PUBLICATIONS DE SOURCES	
JÓZSEF KUN	A la politique de commandement allemand en Hongrie juin—juillet 1941 — — — — — — — — — — 129
LÓRÁNT TILKOVSKY	Principes directeurs pour la gestion de la question des minorités nationales dans l'armée hongroise 1941—1944 — — — — — — — — — — 151
REVUE	
* * *	Medieval Frontier Societies (<i>László Veszprémy</i>) 171
* * *	Geschichte der k. u. k. Wehrmacht (<i>József Zachar</i>) — — — — — — — — — — 173
GYÖRGY GÁBOR JÓZSA	Sous les drapeaux de François-Joseph I. (<i>László Bencze</i>) — — — — — — — — — — 175
CHRONIQUE	
* * *	Les métamorphoses de la guerre. Réunion scientifique internationale au 2 ^e centenaire du décès du baron feldmaréchal Gideon Ernst von Loudon. Vienne, le 7. juin 1990. (<i>József Zachar</i>) — — — — — 178

INHALT

	ZUM 100. TODESTAG VON GYULA GRAF ANDRÁSSY	
RÓBERT HERMANN	„Der schöne Erhängte“. Über die Rolle von Gyula Andrassy in den Jahren 1848—1849 — — —	3
LÁSZLÓ BENCZE	Gyula Graf Andrassy und die ungarische Sicherheit, 1860—1867 — — — — — — — — —	56
	MITTEILUNGEN	
MARIAN GLOSEK	Mit heraldischen Darstellungen geschmückte Schwerter in ungarischen Sammlungen — —	86
JÁNOS HUSZÁR	Anfänge des ungarischen militärischen Fallschirmspringens, 1938—1939 — — — — —	97
	WERKSTATT	
GEZA PERJÉS	„Er diente dem Vaterland mit Schwert und Feder.“ Praxis, Theorie, Soldatenethik und Patriotismus bei Zrínyi — — — — — — — — —	121
	QUELLENPUBLIKATIONEN	
JÓZSEF KUN	Zur Politik der deutschen Heeresleitung in Ungarn, Juni—Juli 1941 — — — — — — — — —	129
LORÁNT TILKOVSKY	Richtlinien zur Behandlung der Minderheitenfrage in der ungarischen Armee, 1941—1944 —	151
	RUNDSCHAU	
* * *	Medieval Frontier Societies (<i>László Veszprémy</i>)	171
* * *	Geschichte der k. u. k. Wehrmacht (<i>József Zachar</i>)	173
GYÖRGY GÁBOR JÓZSA	Unter den Fahnen von Franz Josef (<i>László Bencze</i>) — — — — — — — — —	175
	CHRONIK	
* * *	Gestaltwandel des Krieges. Internationale wissenschaftliche Sitzung zum 200. Jahrestag des Ablebens von Feldmarschall Gideon Ernst Baron von Loudon. Wien, 7. Juni 1990 (<i>József Zachar</i>)	178

СОДЕРЖАНИЕ

К 100 ЛЕТИЮ СО ДНЯ СМЕРТИ ГРАФА ДЬЮЛА АНДРАШШИ

РОБЕРТ ХЕРМАНН	О роли „заочно повешенного“ Дьюла Андрашши в 1848—1849 годах — — — — —	3
ЛАСЛО БЕНЦЕ	Граф Дьюла Андрашши и венгерская безопасность 1860—1867 гг. — — — — —	56

ПУБЛИКАЦИИ

МАРИАН ГЛОШЕК	Кинжалы, украшенные геральдическими рисунками, в венгерской коллекции — — — — —	86
ЯНОШ ХУСАР	Начало военного парашютизма в Венгрии 1938—1939 гг. — — — — —	97

МАСТЕРСКАЯ

ГЕЗА ПЕРЬЕШ	„Служил отчизне мечом и пером“. Практика, теория, военная этика и патриотизм у Зриньи — —	121
-------------	---	-----

ИСТОЧНИКИ

ЙОЖЕФ КУН	О политике немецкого военного руководства в Венгрии, июнь—июль 1941 год — — — — —	129
ЛОРАНТ ТИЛКОВСКИ	Директивы касательно подхода к национальному вопросу в венгерской армии 1941—1944 гг. — —	151

ОБЗОР

* * *	Medieval Frontier Societies (<i>Ласло Веспреми</i>) —	171
* * *	Geschichte der k. u. k. Wehrmacht (<i>Йожеф Захар</i>)	173
ДЬЁРДЬ ГАБОР ЙОЖА	Под знаменами франца Иосифа (<i>Ласло Бенце</i>) —	175

ХРОНИКА

* * *	Метаморфозы войны. Международная научная сессия, посвященная 200-летию со времени кончины барона, маршала Гидеона Эрнста фон Лоудона. Вена, 7 июня 1990 года (<i>Йожеф Захар</i>) — —	178
-------	---	-----

**TISZTELT ELŐFIZETŐINK,
OLVASÓINK!**

**Kérjük Önöket, hogy újítsák meg
előfizetésüket folyóiratunkra
az 1991-es évre is.**

**Az előfizetési díj
1990-től egy évre 240 Ft,
egy példány ára 60 Ft.**

A SZERKESZTŐSÉG

*Benczúr Gyula után Wünsche R. (1906): Gróf Andrássy Gyula
(Vízfestmény a Hadtörténeti Múzeum Képzőművészeti Gyűjteményében)*

Ára: 60,- Ft.

Szerzőink figyelmét felhívjuk az alábbiakra:

1. A szerkesztőség csak olyan kéziratokat fogad el, amelyek megfelelnek az „első közlés” kívánalmainak.
2. A kéziratot három példányban kérjük a szerkesztőséghez eljuttatni, mellékelve – új szerző esetében – külön lapon a szerző nevét, lakcímét, esetleg telefonszámát, munkahelyét, beosztását és tudományos fokozatát.
3. Végleges szövegű kéziratokat kérünk, mert a korrektúrában változtatásokra (kiegészítésekre) már nincsen lehetőség.
4. A szerkesztőség optimális terjedelműnek az 1,5–2,5 íves kéziratot tekinti – a jegyzetapparátussal együtt. 3 ívet meghaladó tanulmányt technikai okok miatt nehezen tudunk közölni. (Egy ív: 32 géppel írt oldal, oldalanként 25 sorral, soronként 50 leütéssel.)
5. A kéziratok jobb kezelhetősége érdekében kérjük, hogy a másolatokat is az első példánnyal azonos – nem másoló – papírra gépeljék, normál, nem gyöngybetűs írógéppel. Az esetleges javításokat a második és harmadik példányra is kérjük rávezetni.
6. A kiemeléseket a szerző egyszer húzza alá, a kézirat lapjait folyamatosan és arab számokkal számozza, a jegyzeteket a kézirat végére helyezze, külön lapszámozással.
7. Az idegen nyelvű forrásokból az idézeteket általában magyarra fordítva kérjük, s csak olyan kivételes esetekben az eredeti nyelven is, amikor értelmezésük problematikus lehet.
8. A jegyzetapparátusban a jegyzetszámozás folyamatosan és arab számokkal történjék. A hivatkozott mű szerzőjének nevét egyszerű aláhúzással emelje ki a kézirat szerzője és pontosan tüntesse fel a levéltári, kéziratári és bibliográfiai adatokat.
9. Folyóiratunk az évszázadokat római számokkal jelöli. (Az idézetek, tanulmány- és könyvcímek kivételével.)
10. Recenziók esetében a cím mellett szükségesek a pontos bibliográfiai adatok és idegen nyelvű kiadványok esetén a cím magyar fordítása is. A recenziók terjedelme az öt kéziratoldalt lehetőleg ne haladja meg.
11. Nyomdatechnikai és terjedelmi okokból csak minimális illusztrációs anyagot fogadunk el. A szerző a számozott és címmel ellátott ábrákat, táblázatokat csatolja a kézírathoz, feltüntetve minden ábra és táblázat hátlapján a nevét és a kézirat címét, a kéziratban pedig a táblázatok és az ábrák helyét.